

DE NOORD-BRABANDER.

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS, PRIJS

Proper de Stadt 12.

Franko per post 14.

DICERE VERUM QUID VRETAT?

HOMATIUS.

ADVERTENTIEN:

15 cents de regel.

behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemaal in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

... hebben wij reeds eenige belangrijke beschouwingen medegedeeld omtrent het Koninklijk besluit van den 5 mei l. onzer catholieke landgenooten geluk gewenscht met eene uitkomst, waaraan de eenpaarige roepstem hunner organen en hunne eigene bewijzen van deelname in deze zaak, voorzeker het hare hebben toegebracht: eendeels door onzer regtlieden en alle zijne onderdanen liefhebbers Koning voor te lichten, anderdeels door aan de vijandige partij ontzag in te boezemen en haar te doen inzien, hoe te zien, alvorens zij den Koning, valsche berichten en verkeerde voorstellingen trachte de regering des Vorsten te verrassen en Hem eenen noodlottigen maatregel te ontrukken, onder den schijn van de waardigheid Zijner Kroon, de onschendbaarheid van Zijn gezag en het behoud Zijner magt op de Koninkrijken handhaven.

Hoe meer wij de strekking van het Koninklijk besluit van den 5 mei l. nagaan, te meer reden wij ons te verheugen en den Koning om zijne hulde toe te brengen; te meer wij de waardigheid van den Vorst Grooff en voor de Kerk eene groote waarde hebben.

Voor den edelen Grooff is het eene schitterende genoegdoening; te schitterender omdat zij noch afgeremd noch afgedwongen, maar eene gevolg van het eigen regtvaardig oordeel des Koning is. In dat besluit ligt de formele afwijking van de bescherming, door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie aan de drie gesuspendeerde priesters verleend tegen den suspenderenden bisschop; het keurt de even staatkundige als onbillijke wijze af, waarmede de Gouverneur de drie ongehoorzame priesters aanmoedigde, om te volhardten in hunnen opstand tegen hunne wettige kerkelijke overheid; het geeft den heer Rochussen ten duidelijken te zien, dat zijn pligt ware geweest, zich niet te laten leiden, maar volgens de suspensie, zoo wel ten aanzien der gesuspendeerden, als des suspenderenden Vicaris, te gedragen; het regt des Vicaris, om aan ongehoorzame priesters kerkelijke straffen op te leggen, wordt daarin verdedigd en de straffende kerkvoogd wordt tegen zijne onderhoorige geestelijken in het gelijk gesteld en zijne uitspraak als kerkelijke overheid geëerbiedigd; de Vicaris wordt in het uitoefenen van dat regt staande gehouden en aan zijne uitspraak de handhavende bescherming der

tijdelijke magt geschonken. Tandelijk, en dit is niet het minst belangrijke, de grond, waarop de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie zijn onbegrijpelijk uitzettings-edikt gebouwd heeft, is geheel weggenomen, en de Bisschop betreedt den vaderlandschen bodem gansch geregvaardigd; niet als banneling, maar als het slagtoffer eener, nog moeilijk te qualificeren dwaling van den Gouverneur-Generaal, welke reeds voor de aankomst van den Vicaris, door de regtvaardigheid en echte liberaliteit des geëerbiedigden Vorsten geconstateerd en hersteld is.

Teregt zeiden wij dus l. dingsdag: « onze geëerbiedigde Vorst heeft het meeste bijgedragen tot opluistering der demonstratie, welke de Catholijken aan Mgr. Grooff voorbereiden. » Wij behouden het: hoe rijk een geschenk de Catholijken den uitgezeten Vicaris ook mogen aanbieden, Zijne Majesteit verwelkomt hem met iets, dat voor zijn bisschoppelijk hart eene onuitsprekelijke waarde heeft, en waarvoor alle Catholijken, met hem, den geliefden Vorst dankbare hulde zullen bewijzen; te meer nog, dat het gegronde vooruitzicht bestaat, dat, na zulk een begin, het beste resultaat te hopen is van de nadere overwegingen en het rijp beraad over de ten deze aan te wenden maatregelen.

Doeh ook voor de Kerk heeft het Koninklijk besluit eene groote waarde. In onze vorige beschouwingen en in de kernachtige door ons opgenomen verzoeken is genoegzaam uiteengezet, dat het gebeurde op Java tot niets minder aanleiding kon geven dan tot een bedroevend schisma; ja, dat de eerste grond tot een schisma reeds gelegd was, zoo niet door al de gesuspendeerde priesters, althans door een derzelven, die de wederregtelijk aan hem opgedragen zending had aangenomen, en door de acht-en-twintig zich noemende denkende catholijken. Troostvol voor het hart van elken Catholijk was de verblijdende tijding, later in het vaderland aangebragt, dat de Catholijken te Batavia zich niet tot het schisma wilden aansluiten en liever, zoo lang het der Voorzienigheid behagen mogt, van het geluk der godsdienst-oefeningen verstoken wilden blijven, dan in gemeenschap te komen met den kerkelijk ongeschikten priester, die zich tegen den wil en de uitspraak zijner wettige overheid meester had gemaakt van de kerk te Batavia en aldaar zijne heiligschennige dienst verrigtte. Dat echter de Gouverneur-Generaal, of althans de overheden aldaar, niets verzuimden om het schisma

uit te breiden en te voltooijen, blijkt genoegzaam uit het verslag van het aldaar gebeurde, te vinden in de belangrijke brochurs, bij den boekhandelaar Zweers, te Amsterdam, in het licht gegeven, en waarin eene beschrijving voorkomt van de vreemdssoortige, en aan zekere zijde belagchelijke, pogingen om de kerk op te vullen, wanneer de gesuspendeerde priester Cartenstall aldaar de dienst verrigtte. Het Koninklijk besluit van den 5 mei l. maakt aan dien noodlottigen toestand een einde, door aan degenen, die de bedienaren van het javaansch schisma zouden geworden zijn, de bevoegdheid, voor zoo veel dezelve van de tijdelijke magt afhangt, te ontnemen, om als geestelijken in Nederlandsch Indie te fungeren. Wanneer dit besluit te Java zal aankomen zal voorzeker een blijd gevoel van dankbaarheid onder de Catholijken opgaan wegens de daarin opgesloten vernietiging der benoeming, door den Gouverneur-Generaal gedaan, van herders voor de catholieke gemeenten; en de Gouverneur-Generaal zelf zal krachtens die bevelen, van hooger hand uitgevaardigd, moeten gehoorzamen en zijne onwettige benoemingen intrekken; wettige herders zullen weder naar Nederlandsch Indie gezonden worden, en terwijl van de eene zijde het schisma den kop ingetrapt zal zijn, zal het gebeurde van eene andere zijde, de goede Catholijken versterken, en regtvaardigheid bevorderen.

Ten anderen, heeft het Koninklijk Besluit van 5 mei voor de Kerk eene groote waarde, wijl daardoor de regten en de magt eens bisschops in de catholieke Kerk erkend en gehandhaafd zijn. Troostrijk voorwaar is het voor den catholijk, te zien, dat terwijl in andere landen, onder het beheer van zelfs catholieke Vorsten, het episcopaat tegen onregtvaardige aanmattingen, harde moeilijkheden te kampen heeft, een protestantsch Vorst, maar die zich door regtvaardigheid en echte liberaliteit laat inspireren, aan het bisschoppelijk gezag eenzelfde waarde en kracht doet behouden, en eene daaraan de verdediging op zich neemt. Zoo is het dat de regten en vrijheden der catholieke Kerk als het zonlicht schitteren in de oogen van hen, die dezelve onbevooroordeeld en naar de beginselen van historische en morele waarheid willen beschouwen.

Aan onzer geëerbiedigden Koning is dat voor regt te heurt gevallen, en deze eerbiediging der regten van de grijsche Moederkerk zal gewis niet een der minst glorieuske bladzijden bestaan

in de **Daarboeken** zijn levens en zijner regering; ja, zij zal luistervol schitteren naast de heldhaftige feiten van den dapperen Prins van Oranje en de daden van den regiminnenden Koning Willem II. *Leve de Koning!*

KERKELIJKE STAAT.

ROME. Den 26 april II. heeft Z. Em. de Kardinaal Castracane d'Antelminelli, bisschop van Palestrina en groot-penitencier, bijgestaan door Mgr. Brunelli, aartsbisschop van Thessalonika en van Mgr. Luquet, bisschop van Ezebon, de bisschoppelijke wijding toegediend aan Mgr. Alexander Angeloni, verkoren aartsbisschop van Urbino. De plegtigheid heeft plaats gehad in de kerk van de H. Maria in *Vallicella*.

Den 1 mei is de feestdag der H. apostelen Philippus en Jacobus met eene vrome plegtigheid gevierd geworden in de nationale Kerk van den H. Lodewijk, Koning van Frankrijk. Mgr. d'Isoward, auditeur der Rota voor Frankrijk, heeft de plegtige hoogmis gezongen, waarna Mgr. Robin, bisschop van Bayeux, in zijn pontificaal gekleed, het *Te Deum* heeft aangeheven om God te danken, dat Hij het leven van den Koning der Franschen beschermd heeft tegen den verfoeijelijken aanslag eens nieuwen moordenaars. Z. Em. de Kardinaal Lambruschini, Secretaris van Staat van Z. H., woonde deze plegtigheid bij, alsmede de heer Rossi met geheel het personeel der fransche ambassade, de directeur en kweekelingen der academie van Frankrijk en een aantal leden van het corps diplomatique.

AMERIKA.

Met de pakketboot *New-York*, heeft men te Londen tijdingen uit de Vereenigde Staten ontvangen tot den 18 april. De *New-York-Herald* van dien dag behelst eene belangrijke correspondentie uit Washington, waarin gezegd wordt, dat onmiddellijk na de komst van den heer Slidell in die stad, de ministers bij den resident vergaderd zijn en dat deze waarschijnlijk binnen weinige dagen eene boodschap naar het Congres zal zenden, betrekkelijk de aangelegenheden van Mexico. Eene botsing met die mogendeheid werd als onvermijdelijk beschouwd, maar men hield eene interventie van Engeland en Frankrijk in dien twist voor even waarschijnlijk. Men ging zelfs zoo ver, van te zeggen, dat ingeval van eenen aanval van het amerikaansch eskader tegen het mexicaansch fort San-Juan d'Ulloa de twee vereenigde vloeden van Engeland en Frankrijk wel eens het toneel van Navarino zouden kunnen herhalen en de amerikaansche zeemagt vernietigen. Deze vrees is echter klaarblijkelijk overdreven.

De *Boston-Advertiser* heeft in gelijks eenen brief uit Washington mede, betrekkelijk de onderhandelingen over Oregon. De brieven van den amerikaanschen minister te Londen over dit punt zouden niet zeer gunstig luiden en geene hoop op eene spoedige beslissing opleveren.

ZWITSERLAND.

De staatkundige moord schijnt bepaaldelijk aan de orde van den dag te zijn bij de vereeniging der Zwitsersche vrijcorpsen. Een der meest vermaarde dagbladen van Bern, noodigde tegen zondag den 25 April, de libelhouders van het schieten uit te komen tot strijd; het doel zou een jesuït zijn en de prijs tusschen de twee partijen zou doorbooren. Den zeventien dag poogden de aanhangers der vrijcorpsen den generaal Sonneberg te dooden, zoo als reeds gemeld is.

Andere daadzaken van dien aard zouden kunnen aangehaald worden: onlangs onderscheidde op welen met het geweer geschoten op den pastoor van Fleigne, zelfs in zijne pastorie; en wanneer een Lucerner zich vertoont op eenige plaats, welke

onder den invloed der vrijcorpsen staat, wordt hij mishandeld en bestolen. Onze dagbladen zwijgen oer die daadzaken. Wat zouden zij ook zeggen? Het zijn immers slechts *Jesuiten* of hunne *handlangers* die men dooden wil.

DEUTSCHLAND.

MUNCHEN, 7 mei. De Tweede Kamer heeft heden een voorstel aangenomen, strekkende tot herziening van edikt van Keizer Napoleon, van 10 januarij 1813, tegen de joden, met het doel om den woeker tegen te gaan.

PRUISSEN. Het pruisisch gouvernement had het voorbereidend Instituut tot de theologische studien, genaamd het gymnasium van de H. Maria, te Posen, ter gelegenheid der eerste onlusten in die stad uitgebroken, doen sluiten; doch men had aangekondigd, dat het den 4 mei weder zou geopend worden. In strijd met deze belofte is den 30 april eene bekendmaking verschenen van den oppresident der provincie, waarbij dat Instituut bepaaldelijk gesupprimeerd wordt verklaard. Men verzekert echter daarbij dat het weldra hersteld zal worden, doch onder eene geheel verschillende organisatie. Niemand kent tot heden de ware beweegredenen van dit bevel, doch veel goeds voor de Catholijken mag men er niet van verwachten.

Van eene andere zijde heeft de oppresident van de provincie Pruisen de weigering der regering bekend gemaakt, om de ruppistische secte, zich de *vrije evangelische Kerk* noemende, te erkennen. Bij die gelegenheid somt het manifest de kenteekenen op, waaraan men een christelijk genootschap kan erkennen. Het moet, zoo wordt daarin gezegd, het uitdrukkelijk geloof belijden in God den Vader, den Zoon en den H. Geest; dit is het eerste *crisium* eener christo-evangelische Kerk. Het moet de H. Schrift erkennen als het eenig oorspronkelijk gezag voor het geloof; daarbij moet het belijden dat de zondige mensch alleen kan geregtvaardigd worden door het geloof in Jesus-Christus, welken God gezonden heeft, om hem vrij te koopen. Onder al deze opzichten wordt de geloofsbelijdenis der vrije evangelische gemeente ontoereikend verklaard.

Men schrijft uit Bonn aan de *Köln Zig.*: De gele kleur en droogte, die men thans hier en daar, vooral in vruchtbare plaatsen, aan de bladeren der tuipe waarneemt, komen voort van eene soort van woekerplant (*Uredo*), welke zich in den vorm van kleine gele kogeltjes, van 1/10 op dezelve vertoont. De tegenwoordige schone velden hebben dezen roest (*rubigo*) bereids doen vertwijnen en slechts aan enkele aren bespeurt men aan de spits eene zekere verdrooging, waar zich dan in gelijks sommige van bovengemelde gele vlakjes vertoont.

ENGLAND.

LONDEN 11 mei. Sir J. Graham, de kanselier van den Echequer, de Secretaris van Staat voor de kolonien en onderscheidende andere leden van het kabinet hebben heden in de dagige conferentie met sir Robert Peel, gehandeld.

De *Morning Chronicle* zegt, dat binnen kort drie nieuwe bisschoppen zullen gesticht worden in de engelsche kolonien; als twee in Australie en het derde te Hong-King (China); de titularis van het laatste zal bisschop van Victoria heeten.

FRANKRIJK.

PARIJS, 11 mei. Volgens den *Echo d'Oran* zou Abd-el-Kader gewond zijn geworden inden krachtigen aanval, door den kolonel Camon, van het 33^e regiment, tegen hem gedaan. De ex-emir zou eene sabelwond in de dij ontvangen hebben, die hem veel lijden veroorzaakt. Volgens den *Algeryschen Moniteur* zou Abd-el-Kader de vlucht naar Tjebel-Amour genomen hebben; doch het is eene waarheid dat niemand weet waar hij is, wat hij doet of wat hij bejaamt.

NEDERLAND.

SHERTOGENBOSCH, 15 mei. Door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

zija als candidaten ter vervulling der betrekking van schoolopziener van het 3^e district, tweede gedeelte, voorgedragen mr. P. F. van Cooth, practiserend Advocaat te 's Bosch en A. J. van der Looft, Kantonnier te Grave.

Naar wij vernemen is de beruchte Stupers die onlangs alhier met een verregaand cynisme de schavotstraf verduurde en in het tuchthuis t. Woerden zijne verdere straf onderging, het slagt offer geworden eener poging tot ontvlugting met drie of vier zijner lotgenooten. Nog bij tijds ontdekt en niet willende gehoorzamen aan het hen toegeroepen bevel om terug te keeren of te blijven staan heeft men op hem geschoten en hem doodelijk getroffen.

In het gehucht Olland, onder St. Oedenrood heeft eergisteren een brand gewoed, waarbij naar wij vernemen, twee aanzienlijke boerderijen en een paar woningen van mindere waarde benevens een vee, de prooi der vlammen geworden zijn.

Den 4 mei is te Deursen in een veld in zijn bloed zwemmende dood gevonden, de krankzinnigen arbeider Hendrikus van B. . . . dewelke zich met zijn zakmes den strot heeft afgesneden.

Uit Uden schrijft men ons: Het te vel staande koren, hetzooch, eenige dagen geleden slecht aanzien: het topje van de aar scheen bedorven te zijn, als ook de stam. Dit deed de menschen voor een misgewas (bederf) weder bedacht zijn. Thans staat het koren over het algemeen zo goed, dat de oudste inwoners het nooit meer belovend hebben zien staan. Men zegt dat de hag en de koude dit slecht aanzien zouden hebben veroorzaakt; de speculatie erop werd hierdoor opgewonden, de levensmiddelen werden reeds tot hoogere prijzen verkocht.

Eergisteren is voor den Hoogen Raad, kamer van strafzaken, behandeld het beroep in cassatie van heer K. van Hulst, te Kampen, drukker en uitgever van eene *Kritiek der Troonrede*, *Bijvoegen tot de Tijdschrift Politischen Snelwegen*, die bij arrest van het Provinciaal Hof in Overijssel, van 5 maart jongstleden, in hooger beroep, even als door de Arrondissements-Regtbank te Zwolle, den 15 januarij bevorens, schuldig verklaard is aan het hoosaard en openbaar aanranden van de waardigheid en gezag van den Koning, tevens de wijze hoon en lasten, en het bekrachtigen van het vonnis des eersten regters, is veroordeeld tot eene correctieve gevangenisstraf voor den tijd van twee jaren.

De raadsheer mr. de Greve heeft ook in deze zaak een uitvoerig en belangrijk rapport uitgebragt. Mr. D. Donker Curtius is mede voor dezen requirant van cassatie opgetreden. Het Openbaar Minister zal bij monde van den advocaat-generaal de Keth op den 21 junij aanstaande zijne conclusie in deze zaak nemen.

Men leest in de *Prov. Overijs. Ct.*: Ten de zigte der besmettelijke longziekte in dit gewest vernemen wij, dat sedert ons laatste bericht van den stal van Jan Holland aan de Breeslager, de runderen zijn algemeen, terwijl een is gestorven alvorens aan de uitdaging van afslanking is uitgevallen worden soldaat.

Op den 11 dezer zijn van den stal van Willem Kok aan de Oude Wetering, twee runderen afgehaald, die behoorden tot hetzelfde verspreidde besmettelijke longziekte besmette gewest. Voor het bestaan der ziekte onder dat gewest men geenerlei weg van besmetting nagaan.

Ook zijn in de laatste dagen van dit jaar van Jan Veerman's Stal te Kerwold twee runderen afgehaald, nog op de 11 dezer afgehaald.

De Arrondissements-Regtbank te Utrecht heeft den 11 dezer in hooger beroep uitspraak gedaan in 'zake van den diefstal van schiedstukken van H. B. . . . de verdachte aangevuld met de vergelijking te maken te hebben met de *Compte de subsidiaire conclusion* van de *Commissie*, die de geintimeerde verordening van de *Commissie* en de houding van de *Commissie* op de 11 dezer afgehaald.

De *Diario* van Madrid, van den 7 dezer, dat men depeches heeft ontvangen van den toenmaligen gouverneur van Malaga, gemeld wordt dat eene poging te Malaga

LATERE BERICHTEN.

te vermoorden met eenige andere officieren, terwijl zij zich op eene wandeling bevonden. Eene losbranding van vuurwapens heeft den colonel van het provinciaal regiment van Grenada doodelijk gewond. In onderscheiden wijken der stad had men met geweren geschoten, en de inwoners hadden dadelijk hunne huizen gesloten.
Het schijnt zeker te zijn, dat de brigadier Rublin en de oproerige junta van Galice naar Portugal gevlugt zijn.
Sir James Graham heeft II. dingsdag in het Lagerhuis de derde lezing der graanwet voorgesteld. De markies de Granby, van de beschermde partij, heeft eene verdraging van drie maanden gevraagd; na eene langdurige beraadslaging in de Kamer zonder stemming tot den volgende dag uiteengegaan. Dinsdag was zij nauwelijks in genoegzaam getal om te delibereren. De uitkomst der beraadslagingen is nog niet bekend, ofschoon niet twijfelachtig.

Ingezonden Stukken.

DER WESPEN

Tweede Deel

N°. 1, BL. 6 TOT 16.

Wespen zijn een kwaadaartig gedierte, dat zenuwstig steekt; maar dat zij juist plezier in 't steken hebben, dit mag men betwijfelen; ja loochenen. Zijn dan de Amsterdamsche stuk-Wespen niet nog erger dan dat kwaadaartig gedierte? Of blijkt het niet, dat zij soms steken, alleenlijk het plezier van te steken? Wie het niet overtuiging weten wil, leze de *Wespen* tweede deel n°. 1 bl. 6-10. Daar zeld het den hoogeerw. Vicarius Apostolicus Grooff. Niemand denke echter, ter oorzake van het voorafgezegde, dat hij daar iets geestes vindt; 't is plechtig en gemeen, daarenboven onjuist en onregtvaardig. Die mij niet gelooven wil, stelle zich op de hoogte der zaak, die er behandeld wordt, en leze het stuk in de *Wespen*. Iets uit het vele, wien het in de lezers mededeelen.

De edele landvoogd, die een hoog-achtbaar en welzijn der kolonie heeft weggezonden!" Dit is de tweede volzeggende, en bevat de propositie van de wespen-oratie. Zeg zedig, niet waar? Zou als dat gedierte pleegt te doen. Maar men gelieve den rijken zin der propositie vooral op te merken; daar zit veel in. Laten we eens zien.

- a. Ter aan den edelen Rochussen; want
- b. hij heeft een hoogmoedigen priester (Grooff),
- c. die de welzijn der kolonie in gevaar brengt,
- d. weggezonden, en dat wel
- e. eenvoudig.

Dat zullen de *Wespen* nu zeker bewijzen, denkt de lezer; maar de lezer bedriegt zich. Eene wesp, hetzij in haar nest, hetzij daar buiten, bewijst niet; zij wondt maar. Of heeft ooit iemand van de wespenbewijs gehoord? Dat er moest bewezen worden, dit erken ik; maar dat men van wespen eenig bewijs ook maar hopen kan, dit loochenen ik. Er was eenders veel te bewijzen; eerst het want, ik meen het noodzakelijk gevolg der conclusie a uit de premies b, c, d, e; dan iedere premisse afzonderlijk. Het eene zou zoo wel als het andere zeer onmogelijk en zeer moeilijk zijn. Maar onmogelijk en zeer moeilijk wonden wespen niet van. Kort en eenvoudig moogt ge hier niet zeggen, kort en eenvoudig. Ook niet, zoo als ge reeds weet. — Hoe eenvoudig, dan? — Even min; want hoe meer eenvoudig, hoe minder wol. — Hoe eenvoudig dan? — Het is de wespen-oratie kenmerkend? — Ik voor mij heb hem als kort en slecht, kort; wat zijn 'n behoeven tot ontwikkeling der a, b, c, d, e, van de propositie? Slecht; want er wordt niet ontwikkeld of bewezen wat ontwikkeld en bewezen moest worden er

worden platheden, grofheden, gemeenheden, onjuistheden, onwaarheden gezegd. Nog eens: men stelle zich op de hoogte der zaak en leze dan de *Wespen*.

» De heer R. moet voor den heer Baud opzitten en pootjes geven." (bl. 7)

» De Regering was zwak genoeg geweest, om aan het herhaalde geletter van eenige rootsche drijvers toe te geven." (bl. 8.)

» De verwaten geestelijke (Mgr. Grooff), die het spreekwoord heeft bevestigd: *Als niet komt tot 't, kent het zich zelven niet.*" (bl. 11.)

Hier moeten we even stilstaan, lezer ten mevrouw de wesp vragen, of zoo iets van Mgr. Grooff, tegen over den heer Rochussen, gezegd mag worden? Men schijnt nu het niet, waaruit R. is gekomen tot 't, al geheel vergeten te hebben. En ik verbeeld mij, dat de Wesp, die daar steken wil, ook een zich-zelf niet kennend niet is; maar dat zij tot 't is gekomen, kan ik mij niet verbeelden. Al wat 't is, weet het tot 't gekomen niet beter te beoordeelen, dan mevrouw de Wesp hetzij G. hetzij R. beoordeelt. Daarom meen ik, dat mevrouw een niet is, zich inbeeldende te zijn 't. — 't Was eens oorlog; de vijand was om de stad gelegd; op eens ontstaat er een groot gedruisch; het giert buiderend over de stad, het fluit door de straten, de glazen rammelen, de deuren kraken. Klein Jantje wordt bang: vader, zegt het kind, ze schieten met bommen, ze stormen; laten we gauw naar den Kelder vlugten. Maar de vader, die niet van 't stormen van stormen, wist te onderscheiden, deed de deur open, toonde aan Jantje, het zijgende zwerk en sprak: ziet, gij wel, mijn kind, 't is maar wind. — Keeren we tot de *Wespen* terug.

De Bisschop (b) van het belang van de Kolonie... "alleen bereid de koninklijke besluiten... "lyke pligten hem zulke soelaten."

(b) Hij is alleen bereid de koninklijke besluiten en verdere ten aanzien van de R. K. godsdienst bestaande verordeningen na te leven, behoudens de vervulling zijner geestelijke verplichtingen."

» Ziet daar de taal van den hoogmoedigen priester van Rome, die geen opperheer, die geen wereldlijk gezag erkent, hoewel hij het bezworen heeft." (bl. 10.)

Och, dat was toch eens niet met *Wespen* te doen hadden! wij zouden het bewijs vragen van het verband tusschen a en het b; ziet daar, doch wespen bewijzen niet; zij wonden slechts. Wij intusschen, zullen daar opmerken, dat Mgr. Grooff, ook van den Koning een zending ontvangen had, namelijk deze, om door het waarnemen zijner priesterlijke pligten, het belang der kolonie te behartigen; buiten die priesterlijke pligten mocht ZHw. dus niet gaan; daar buiten gaande zoude hij zelfs de inzichten des Konings tegengewerkt, en het belang der kolonie geschaad hebben. Hoe dwaas is het dan, hem tot verwijt te doen strekken, wat juist met Konings inzichten strookte.

Maar hij wil niet gehoorzamen, dan behoudens de vervulling zijner geestelijke verplichtingen. — Is dat eene misdaad? Hieraneren wij ons een oude geschiedenis. Toen de Apostelen hadden begonnen te prediken in den naam van Jesus, werden zij voor den Joodschen Raad gebragt, die hun aanzelde "gantschelick niet te spreken, noch te leeren in den name Jesu." De Apostelen antwoordden: » Oordeelt ghy, of het recht is voor Godt, ulieden meer te hooren dan Godt? De Raad » dreigde » zo noch meer, ende liet se gaen." Doch de Apostelen achtten het verbod en de bedreigingen van den Raad niet; zij predikten, ja verstoutten zich om in Jesus naam wonderen te doen. Daarop werden zij weer voor den Raad gebragt, en men zeide tot hen: » Hebben wy u niet crustelick aengeseght, dat ghy in desen naem niet en soudet leeren? ende siet, ghy hebt met dese uwe leere » Jerusaleem vervult.... Maar.... de Apostelen

» antwoordden, ende seyden, men moet Gode meer gehoorzaam zijn dan den menschen." Als toen de Wesp geleefd had, zou hij zeker den Apostelen hebben toegevoegd: » ziet daar de taal van den hoogmoedigen Apostel van Jesus, die geen opperheer, die geen wereldlijk gezag erkent, hoewel hij het bezworen heeft." Immer, de prediking in den naam van Jesus was eene geestelijke verplichting der Apostelen; en deze waren alleen bereid om de raadsbesluiten en verdere ten aanzien van de godsdienst bestaande verordeningen na te leven, behoudens de vervulling hunner geestelijke verplichtingen. Wat overigens, het erkennen van een » Opperheer" aangaat, wij verzoeken mevrouw de Wesp eens te overwegen of het erkennen van een » Opperheer" niet zij, het verlagen van zich zelven tot slaaf; het correlatief tuch van heer is slaaf. Wij zouden daarenboven van haar wel eens willen vernemen, of de beperking der gehoorzaamheid aan het wereldlijk gezag door de geestelijke verplichtingen hetzelfde is, als de hoogmoed, die geen wereldlijk gezag erkent. Gonzen is geen kunst mevrouw; maar woorden artikuleren en daaruit een zin zamenstellen, en uit vele zinnen eene rede maken, dat is kunst. Doch, wij herinneren het ons, het is geen wespen-kunst!

» Heeft nu, zoo vraagt de Wesp (bl. 11), de Gouverneur-Generaal even wijs gehandeld, door de gesuspendeerde priesters weder in functie te stellen? ... En zij antwoordt: » Indien de ongehoorzaamheid aan de bevelen van den... » Vicaris betrekking heeft tot het leerstellige van het R. K. geloof, dan heeft de Gouverneur-Generaal onregt gehad. Betrof echter die ongehoorzaamheid... alleen wereldlijke zaken... dan deed de Gouverneur-Generaal wijs en verstandig, dat hij de R. K. niet van hunne herders en leeraars verstoken liet." Alweer gegons, maar geen an? geene rede of ligt er dan tusschen het leerstellige van het geloof en wereldlijke zaken niets tusschen beide? Is b. v. het verminken der liturgie bij de eeredienst, zonder dat daardoor of eene leerstelling gelouchend of eene dwaling ingevoerd wordt, eene wereldlijke zaak? Verondersteld eens, dat de heer Grube in het Confiteor van de Mis, de namen der H. Moedermagd, der Engelen en der overige Heiligen weg plagt te laten, of dat hij, met verandering van den ritus, eene handenuitstrekking in de plaats stelde van het kruissteeken, dan kan men nog niet zeggen: de heer Grube loochent een kathoeliek dogma, of leert eene dwaling; zou dan zulke handelwijze van den heer Grube slechts eene wereldlijke daad zijn? Zeker zeker, neen. — En wat zin heeft het, dat de Wesp de gesuspendeerde priesters noemt de » herders en leeraars der katholieken."? Is een, het zij ook eens ten onregte afgezet ontvanger nog ontvanger? Is dan een gesuspendeerd priester nog herder der gemeente? O Wesp! indien gij in menschentaal over goddelijke en menschelijke zaken u wilt doen hooren, zorg dan eerst dat gij menschenverstand krijgt, en leg u daarmede op het kennen dier zaken toe: nu hebt ge niets voor den dag gebragt, dat uwe wespen-natuur niet verraadt.

De Gedeputeerde Staten der Provincie Noord-Brabant: Brengen bij deze ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat ten gevolge van het overlijden van den ijker van het vaatwerk over de voormalige kantons 's Bosch, Boxtel, Heusden, Grave, Oss, Ravenstein en Boxmeer, J. H. van Lieshout, de tijdelijke waarneming dier betrekking is opgedragen aan den ijker van het vaatwerk D. Heymans te Tilburg.

Kunnende een ieder die zoude verlangen bij de vervulling van dien post in aanmerking te komen, zich te dien einde aan Gedeputeerde Staten adresseren, mits bij deszelfs verzoekschrift overleggende:

1°. Een certificaat van goed gedrag, afgegeven door het Bestuur zijner woonplaats;

2°. Een getuigschrift door een of meer beroegde personen af te geven, ten blijke dat de adressant volledig bekend is met de tierdeelige rekenkunde,

de inrigting van het metriek, maten en gewigten stelsel, en hij voorts niet onbedreven is in de behandeling van meetwerktuigen.

3°. Een certificaat ten blijke dat de adressant het beroep van kuiper niet uitoefent of daarmee in de trekking staat, noch handelaar is in vochten of sterke dranken of eenig belang bij dien handel heeft; zullende deze stukken op gezogeld papier behuoren te zijn geschreven.

's Hertogenbosch, 5 Mei 1846.

De Gedeputeerde Staten voorn.,
A. J. BORRET.

Ter ordonnancie van dezelve
F. X. VERHEYEN.

Advertentien.

** Op 8e Mei 1846, Overleed te 's Gravenhage in den ouderdom van 38 Jaren, voorzien van de laatste H. H. Sacramenten Mr. **JUSTINUS HENDRIKUS KIVITS**, Lid van den Raad van State en van de Provinciale Staten van Noord Brabant, hartelijk geliefde Echtgenoot van **C. L. A. D. VAN ERP**.
Eenige kennisgeving.

** De Ondergeteekende maakt aan zijne geëerde Stadgenooten bekend, dat hij zijne affaire als **Mr. Tin-, Loodgieter en Pompenmaker**, opgericht heeft. Be looft eene prompte en civiele bediening en beveelt zich in een ieders gunst en Recommandatie. Kerkstraat Wijk E 118.
L. F. VAN ROOSMALEN.

** De Boekverkooper **J. W. VAN LEEUWEN**, te Leiden, heeft alom verzonden het **WELGELIJKEND PORTRET** van den Hoog Eerwaardigen Heer **J. Groff**, Bisschop van Canéa, Vicarius Apostolicus van Neêrlandsch Oost-Indien, geteekend naar het origineel schilderij. PRIJS 20 Cents Chineesch Papier 40 Cents. Met Cadre 60 Cents.

EENE BIERBROUWERIJ OP BILLIJKE VOORWAARDEN te Huur.

In 1834 geheel nieuw gebouwd, met **KETEL, TWEE ROERKUIPEN, POMPEN, GELKUIP, TWEE KOELBAKKEN** van 19 en 11 ton, **GEST KELDER, MOUTERIJ**, ruime **ZOLDERS**, extra ruime **KELDERS** voor circa 700 Vaten Bier en verdere tot éene met zorg ingerigte **BROUWERIJ** benodigde vaste **GEREEDSCHAPPEN**; een nieuw gebouwd **ACHTERHUIS** of **STAL** voor 7 Paarden en 20 Koeijen; daarbij een in 1844 geheel nieuw met smaak gebouwd **HEERENHUIS** voorzien van alle gemakken, met **TUIN** en **BOUWLAND**, te zamen circa een bunder groot, alles zeer aangenaam gelegen aan de Maas in het volkrijke dorp **Lith**, en alzoo ter verzending buitengewoon goed gelegen. Gegadigden adresseren zich, brieven franco, of in persoon bij den eigenaar **H. VAN BAER**, Apotheker te 's Bosch.

De Notaris **A. P. BOLSIUS**, te 's Bosch, zal voor zijne Principalen, op **Maandag den 25 Mei 1846**, provisioneel, en finaal, op **Maandag den 8 Junij** daaraanvolgende, des avonds ten 7 ure, te 's Hertogenbosch, in het Kinkhovensch Koffiehuis, bij **M. LANDHEER**, publiek verkoopen:

Binnen 's Hertogenbosch.

10. Een **HUIS** en **ERF**, genaamd het Spaakke, gelegen op den Vughterdijk, gekwoteerd J. N. 45, met eenen **ROVENIERSTUIN**, groot 10 Roeden, hebbende de **TUIN**, gedurende het laatste hooge water in dezen jare, voor een gering gedeelte onder water gestaan, voorts een **KOESTAL** voor 9 beesten.
Verhuurd tot 1° Mei 1847.
Belast met $\frac{3}{4}$ in eene jaarlijchache lijfrent, groot f 56.00.
20. Een **HUIS**, **ERF** met **SLAGTUIS** en **OPENPLAATS**, genaamd de **Roskam**, gelegen neven den vorigen Koop, gekwoteerd J. N. 46.
Verhuurd tot 1° Mei 1847.
Belast met $\frac{1}{2}$ in de boven ontschreven lijfrent en met 3 renten, te zamen groot f 3.37.

30. Drie **HUISJES**, staande en gelegen op den Vughterdijk, in een straatje, genaamd **Achter de Kan**, beled tegen den **TUIN** in den eersten Koop omschreven, gekwoteerd J. N. 155, 156 en 157.

Te aanvaarden bij betaling der Kooppenningen.

40. Een **HUIS** en **ERF**, gelegen op de Weversplaats, gekwoteerd F. N. 205, beled door den heer **Schul** en **Moons**.

In gebruik te aanvaarden bij betaling der Kooppenningen.

** De Notaris **A. P. BOLSIUS**, te 's Bosch, zal voor zijnen principalen, op **Dingsdag den 26 Mei 1846**, provisioneel, en finaal op **Dingsdag den 9 Junij** daaraanvolgende, des avonds ten 6 ure, te 's Bosch, in het Brabandsch Koffiehuis, bij **L. CORDENS**, publiek verkoopen:

Onder Driel.

10. Een Perceel **BOUWLAND**, in het blok der Huenzaadsche Weide, de Molsmorgen genaamd, Kad. Sectie F. N. 224, groot 80 Roeden 70 Ellen, belend door **Jonkh. J. J. Smits, W. de Gier**, de Kinderen **J. van Roekel** en **Meyr. de Wed. J. F. van Rijkovorsel**.
20. Een Perceel **BOUWLAND**, in het blok de benede Kivitsham, Sectie K. N. 798, groot 1 Bunder, 13 Roeden, belend de **Wed. A. P. van der Horst, Theod. de Leeuw**, en de heeren **L. D. van Heyst** en **J. van Ogen**.
30. Een Perceel **BOUWLAND**, in de boven Kivitsham, Sectie K. N. 716, groot 84 Roeden, 60 Ellen, belend **H. K. van Kessel**, de straat, **Erven P. de Gier** en **W. de Gier**, belast met 1 E. 88, 1 B. Dijkpaal N. 146.
40. Een Perceel **BOUWLAND**, in de boven Kivitsham, Sectie K. N. 703, groot 84 Roeden, 30 Ellen, belend **W. de Gier**, de straat, den volgenden Koop en **G. van Doorn**, belast met 2 E 78, 8 D., Dijkpaal N. 8, 32 en 727.
50. Een Perceel **BOUWLAND**, in de boven Kivitsham, Sectie K. N. 704, groot 90 Roeden, 80 Ellen, belend **W. de Gier**, de straat en den vorigen Koop.
60. Een Perceel **BOUWLAND**, in het blok de worde, Sectie J. N. 519, groot 68 Roeden, 50 Ellen, belend de straat, **C. de Gier** en **Bellegou**, belast met 2 E. 2 P. Dijkpaal N. 247 en 912.
70. Een Perceel **BOUWLAND**, in de Pepert, Sectie J. N. 154, groot 31 Roeden, 20 Ellen, belend **Eliza Coppens**, de straat, de **Wed. H. K. van Alphen, J. Smits** en **L. van Herwijnen**.
80. Een Perceel **HOOF- en WEIWLAND**, zijnde **UITERWAARD**, Sectie C. N. 44, groot 1 Bunder, 33 Roeden, 81 Ellen, belend **Mojf. de Wed. R. Landsdaal**, de **Erven Bachiene, E. van Velddriel**, de **Wed. F. Meijers**, en de **Armen van Driel**, belast met 1 E 5 P., 8 D., Dijkpaal Nos. 567, 830.

Voor het Rijk.

DEPARTEMENT VAN FINANCIEN.

Openbare

VERPACHTINGEN.

DE ONTVANGER DER DOMEINEN, te 's Hertogenbosch, zal, als daartoe gemagtigd, ten overstaan van daartoe bevoegde Autoriteiten, op de natenelden plaatsen, dagen en uren, voor het Saisoen van den jare 1846,

VERPACHTEN:

- 1°. Op **Vrijdag, den 29 Mei 1846**, des voormiddags ten 11 ure, te 's Hertogenbosch, in het **Stads-Koffiehuis**, bevoond bij **W. REGGERS**, als:
 - a. De **GRASGEWASSEN** der Vestingwerken van 's Hertogenbosch en onderhoorige Forten **Isabella** en **St. Antoni**, verdeeld in 35 Perceelen.
 - b. De **GRASGEWASSEN** der Veldwerken onder **Hinthum** en **Rosmalen**.
 - c. De **GRASGEWASSEN** der Veldwerken, onder

Fught, bekend bij het Kadaster C. Nos. 76 en 745 en Sectie E. Nos. 988, 990, 996 en 1000.

- d. De **GRASGEWASSEN** der Veldwerken, onder **Helvoirt**, Kadaster Sectie B. Nos. 734 en 735 en Sectie C. No. 780.
- e. De **GRASGEWASSEN** der Veldwerken, onder **Esch**, Kadaster Sectie A. No. 421 en Sectie B. No. 422.
- f. De **GRASGEWASSEN** der Veldwerken, onder **Cromvoirt**, Kadaster Sectie C. No. 778.
- g. De **GRASGEWASSEN** der Veldwerken, onder **Haaren**, Kadaster Sectie C. No. 975.
- h. De **GRASGEWASSEN** der Veldwerken, onder **Bozstel**, Kadaster Sectie A. No. 885 en 886 Sectie D. No. 756 Sectie F. Nos. 1232 en 1233 Sectie J. Nos. 744 en 752 en Sectie K. No. 556.
- i. De **GRASGEWASSEN** der Veldwerken, onder **St. Oedenrode**, Kadaster Sectie G. No. 754 en Sectie H. No. 1400.

2°. Op **Woensdag, den 8 Junij 1846**, middags, ten 12 ure, te **Grave**, ten huize van **Mej. de Wed. C. SCHOONENBERG**, de **Roskam**.

Onder Grave.

Het **GRASGEWAS** der Vestingwerken aan de Linker Maas-Oever der Stad **Grave**, verdeeld in 12 Perceelen.

3°. Op **Woensdag, den 10 Junij 1846**, des voormiddags, ten 10 ure, aan de **Sluis** N. 2, te **Middelrode**.

Onder Berlicum, den Durgen en 's Hertogenbosch.

Het **GRASGEWAS** van de **Leidsche** en **Zuid-Willemsvaart**, van af **Mijlpaal 112,00** tot de vereeniging der Vaart met de **Dieze**, binnen 's Hertogenbosch, verdeeld in 19 Perceelen.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen in de **Kantore van den Ontvanger der Domeinen**, gevestigd in de **Peperstraat**.

De Ontvanger der Domeinen voorn.,
J. W. VAN GRASVELD

De Ongelden moeten dadelijk bij elk perceel worden voldaan.

** Een **Gehuwd R. C. Persoon** van onbesproken gedrag en van de beste getuigschriften voorzien, zag zich gaarne geplaatst, bij eene Administratie, zaak van handel of iets dergelijks. Hij schrijft een vlotte hand, is met de Fransche en Hoogduitsche Talen, bijzonderlijk met **Artikel van Tabak** en **Cigaren**, vooral **Practisch**, en met den Handel in het algemeen niet onbekend. Hij bezit de geschiktheid, om kinderen de bovengemelde Talen alsnede in de **Muzijk Piano**, **Zang enz.**, te luttelen onderwijzen. Adres sub. Lt. O. bij den **Drukker en Bijgever** dezer.

Graanmarkt

van 's **H. H. T O G E N B O S C H**,
Woensdag en Donderdag 1 en 14 Mei.
ROGGE: f 7.00 / 8.00 a f 8.40.
BOEKWEL f 7.00 / 7.85 a f 8.40.
HAYER f 2.85 a f 3.40.
De middenprijs van de Rogge naar de markt van 's Hertogenbosch is geweest f 7.97 per mud, de zetting van het Rogge-mud is 35½ cants de drie Ned. ponden. Het **Ned. pond Butter** f 0.70 a f 0.80.

AMSTERDAM, 13 Mei.

Twee prijzen voor verzending: 232 p. Odessa f 810 in entr. 119, 120 p. p. Vranche f 250; 124 p. p. dito f 270; 120 p. mindere dito f 250; 123 p. p. Grön. f 268, alle in entr.
Hoge prijs voor goede handel ter verzending en entr. in entr. 120 p. p. Rogge f 228, 242; 123 p. p. Stettin f 238. In entr. 120 p. p. Odessa f 235; 122 p. p. Pruische f 260 gef. f 127.
Witte f 250.
Gestruij vorige koersen; 110 p. Deensche f 252 in entr.
Hayer prijsh. f 83 fijn f 128.

Stoups van Amsterdam.

Woensdag 13 Mei ten vier ure.
W. S. 24 p. Cl. 60½ a 70. Nieuws Cert. 9 p. Ct. 72. Dito Cert. 4 p. Ct. 93. 11. Handels. 168; 2. Ardoins 610. st. 201. 12. Spanje Binn. 3 p. Ct. 81. Oude Russen 105½. Dito 4 p. Ct. 84½. 2. Penn. 23½. 1. 1.
Ter Drukkerij van **D. A. A. DE RODEY** te 's Bosch.